

ივერია

რედაქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.

ბაზმის დასაბარებლად:
და განცხადებათა დასაბუჯდად
უნდა მიმართონ რედაქციას და წერილობით
გამაგრი. საზოგადოების კანცელარიის.
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტატიის პირველი გვერდი —
16 კაპ. მეორე გვერდი — 8 კაპ.

გოლოვინის პროსპექტი, სხალი მირომანოვისა

გაქოფენა

დარჩება მხოლოდ ორს კვირას, რომ ყველას ჰქონდეს შესაძლებლობა ჰახოს ჩვენის დროისთვის ორის უდიდესი საკვირველებისა

1) ქონდრის გაცემა

გვებაზედ უპატარაესი ცოლ-ქმარი დედამის ზურგზედ
მარკიუზოლმა, შობიდან 38 წლისა, სიმაღლით 28 დიუმი, სიმძიმით 9 1/2 კილო.
მარკიუზალმა, შობიდან 28 წლისა, სიმაღლით 29 დიუმი, სიმძიმით 10 1/2 კილო.

2) ცოცხალი ბუნებრივად შეზარტული ინდოეთელი

ტექნიკური-დან

ჩადიკა და დო-დიკა

ვენის დროისთვის ყველაზედ უდიდესი საკვირველება ბუნებისა

გამოყენა ღია ყოველ დღე, დღის 11 საათიდან საღამოს 10 საათამდე.
აღივლინის ფსიქოლოგიური სკანდინავიის 20 კაპ., ფეხზედ დგომით 10 კაპ. ყმაწვილები 10 წლისზედ ნაკლები და ჯარისკაცი იხილან მხოლოდ ნახევარ ფასს.

და საღამოს 5-დან 8 საათამდე.
წარმოდგენის დღეს-კი თეატრის კა-საში.
(3-უ-4)

ტფილისი, 17 იანვარი

ჩვენს მეთაურში *) გამოვლენით, რომ პრეზიდენტის და უფროსი მხარე სამინისტროების და უფროსი მხარე მელობას და ხან-მოკლეობას საფრანგეთში მიხედავს ისაქვს, რომ პარლამენტი და სენატი — ეს უმთავრესი გამოკვლევანი საქმისანი — იხულებული არან წყაქმ-უკუყაქმობით იმოქმედონ, ერთი თვეში რომ წინ გადადგან, მეორე უსათუად უკან. ეს წყაქმ-უკუყაქმობა ძალიან უსურველია თავს იჩენს ხოლომე ყველაგან — პრეზიდენტს ირევეს, აუ სა-მინისტროს.

პარლამენტი და სენატი დღეს იმისანა ელემენტებისაგან არის შემდგარი, რომ ვერსად წაუვარს წყაქმ-უკუყაქმობა, გულისთ რომ ერთი უნდადგეს, პირი მეორე მხრისა ვერ უნდა ეჭროს. დღევანდელს საბრძოლველს მოედანზე ცალ-მხრივ ბურჟუაზია სდგას, რომელსაც შესწევს დღევანდელი ეკონომიური წეს-წყობილება, — და მეორეს მხრივ ამ წეს-წყობილების მომხრე არის ეკონომიური ცვლილება მათა მომხრე. პარლამენტი და სენატი ამათ შორე ჰქონდათ და ვერ გაუბედნიან ამ მთლად ერთისაგან

*) იმ. «ივერია», № 9

გაიწიოს, ან მეორისაგან. პარლამენტის და სენატის სული და გული დღეს უფრო ბურჟუაზიისაგან არის, მაგრამ ამასთან ისიც იკიან, რომ ერთს ცხოვრების და დადგენასაც ანგარიში უნდა გაეწიოს. პირველი გულით ვერ გაუმტნობთ და მეორეს შიშით უკრს ვერ უკრებენ.

ეს გარემოება ატოკებს მთელს ენდამდელს უფას მმართველობას საფრანგეთში და ამიტომაც იგი საფუძველი, რომელზედაც სხვაგან საზოგადოად ფეხი უნდა მოიკიდოს ხოლომე მმართველობამ, აქ, საფრანგეთში მოკლივდება და უბრალო საბაბი ხოლომე საბაბი ფეხი მოასდგენენ პრეზიდენტსაც და სამინისტროსაც. ესევე გარემოება წყაქმ-უკუყაქმობას და ორ-წყაქმ შუა დგომას მიზნისანი, რომ პარლამენტმა და სენატმა, როგორც ვთქვით, ერთი თვეში რომ ერთისაგან გადასდგას, იმავე წამს მეორისაგან მეორე უნდა გადასაბრუნოს ხოლომე.

სწორედ ამისთანა მაგალითს დღეს ვხედავთ საფრანგეთში. პარლამენტმა თავისს პრეზიდენტად ამაირია ბრისონი, კაცი რაღაც პატივით დასისა და მომხრე ეკონომიური ცვლილებათა. გარდა ამისა სამინისტროს დეპუტისს, რომელიც თავით ფენამდე ბურჟუაზიის ეკუთვნის, სარმა გამოკვრა და ძირს დასცა. ამასთანავე საჭიროად არ დინახა საკმაოდ გამოხარული ბოდა თვით რესპუბლიკის პრეზი-

დენტს კაზიმირ პერიეს, რომელიც იგივე ბურჟუაზიის კაცია და ურჩი იმ ფორმას, რომ აგრე გასისწორება საქმისს ცუდს დღეს დაჰმარტავს ბურჟუაზიის, რომელსაც უფროს-ერთობა პარლამენტისს ეკუთვნის სულით და გულით, იქუ-ღებულ გაჰსადა პარლამენტი ამათენეს მოიხედავს და ერთი თვეში ამათენეს გადასდგას: ზოგი რომ იმით, ზოგიც ჩვენით. ამ სურვილსა, თუ წყურვილსა თავი გაიტანს რესპუბლიკისს პრეზიდენტს არჩევანში. კანკარისს, რომელიც შესდგება ხოლომე პარლამენტისს და სენატისს შეერთებულ კრებულისაგან, ამოირჩიოს შევიდეს ფორმი.

თუ სახეში მივიღებთ, რომ ევლიუს ფორი, ენდამდელის წეს-წყობილებით გამოდგომებული ცნობა, სამინისტროსა აწ გადაგომილის სამინისტროსი და თავისის საზოგადოებრივი აზრებით ეკუთვნის ეგრედ წოდებულ ზომიერ რესპუბლიკეობათა დასისა, დღევანდელ მივხედებით, რომ ეკონომიური ცვლილებათათვის ერთის თვეში წინ წაიგდოს ზედამეტყვე მეთორ ფენით უკუ ვაძგამ. ამ სხით ხელახლად გამოცხადდა, რომ ენდამდელ საფრანგეთის საქმეთა გამოკ-

აუსრულოს კიდევ სურვილი «ივერია»-ს, ჩვენის არაო-კი კარგს იხილან, რომ ჩვენის გაზეთისს «მეწე მისისთვის» მიგამანა.
გაზ. «მეწე მისის» გახსენებია საღამო-როს წერილის სიტყვები: «ივერია დაიმალოს თათი თვისი, მან აღიმალოს სული თვისი», და ჰპარანეს: «გვეგონა, ამ 1894 წელში ზვერს რასმე ვაგებდით, ზვერს რასმეს ვინდებთ, წინ წაიწვივით, ძველ ცოდსა სიტყვებს მოვიკიდებთ და ყველა ქრისტიანულ ცხოვრებას დავამარტავთ ჩვენს საშუალოში. მაგრამ ზვერს ნატე-მოლოდინი არ აგვისრულდა; ზვერს ჩვენი მათ-თქმა ისევე გულის-თქმად დარია და სისრულეში ვ რ მოვიყვანოთ, ვერ ავღისრულეთ ჩვენი გულის-წოდებულობა...»
ჩვენს დანდნად «ივერია»-ს ტყუილის სიტყვებს მოკვლევით ასხია და შორს მანძილს ვერ ვაბრძის, იმდენად «მეწე მისის» მართალი ფეხ-მარდი და ჩქარია, რადგან ვინ არ იქნის, რომ ცოდვად აღიარებული სჯობია და მართალი სიტყვა ჯერ სულსა ჰპრეებს და მერე ხორცსა...
აგრე აკვლი-ც მოხვდა ხელს, მაგრამ არა ვგვინია, რომ ამ უფრანკის სიტყვამ ან სულს არგოს და ან ხორცს, არა ვგვინია, რადგან წინ გვიდგას აკვლი-ს წარსულის წლისა ლა ჰპარანეს:
ჩვენ განზრახვა ვაქვს, ამ მოკვლევით გამოვავიჯოთ (ჰა, რამდენი

ტფილისის სახელმწიფო თეატრი
რუსული საოპერო დასი
სამშაბათს 17 იანვარს
გასამართლად ქართული დრამის სასწრაფოდ
ფრანგულად დასამართლად
წარმოდგენილი იქნება
„ასამურ და დაცლი“
ოპერა 3 მოქმედება და 4 სურათად მე-სიკა სენ-სანსისა.

მონაწილეობას იღებენ: ქანი კუტუბოვისა, ზენიანი, ბანი სეკაროვსკი, მაქსკოვი, ფურგერი, იზნალოვი, გემევი, გელროტი, ბელსკი და სხვ.
დასაწყისი საღამოს 8 საათზედ.
ბილეთები ისყიდება „ნოვ. ოპო-ზურენის“ კანტორაში დღის 10 საათიდან ნაშუადღევს 2 საათამდე

დაკარგული აქვს, ქართველებს გვიკვირებენ, — ნატურის უნარიც არა გატევი, მაგრამ თუნდა გეჰონდეს კიდევ, რას ვაქნებო, ცალიერს ნატურის წყენს ვერ გამოვრჩებით და ფო-სისა. რაც შეეხება ჰაერში ავტობუსს კოვსკის, ტფილისში დედამიწაზედ ქვეთიკით ავტობუსის სახლებიკ პანტა-პუნტო იტლევია და ინგრეცია და შენი ჰაერის კოვსკის ვის რად ებიტანებო... მაშ რითი გავართო მკითხველი? გნებავთ, თვლით გადავავლით საქართველოს ტურნალ-გაზეთებს და ვნახათ, რა სიტყვები, რა ინატრები, ძველი წვლიწადი რითი გაისტუმრეს და ახალს როგორ მიეცებენ? ეს მით უფრო ადვილია, რომ თვლით მიწყვითა საქართველოს ქართული და რუსული გაზეთები და შორს წასვლით არ დამკირებება.

გაზ. „ნოვო ოპოზურენი“-ს მეფე-ლტონეს ბნს გორკისმეზგის რომ ჰქონათ,

„თითქმის მოულოდნელად მოხდა თავის არსებობა 1894 წელსა და სამკვიდრად არაოთხი იმედი არ დაგვიტოვია“.

გვეგონება მეფე-ლტონეს კალენდარი არა ჰქონია, რომ დეკემბრის თვის მიწყურებში დეკანოზი, ამას ვინა სიციხის, პესისიძის დაუძლე-ვია ბანი გორკისმეზგის და არაოთხი იმედი არ შეჩერებია ხელთ.

სულ სხვა აზრისა ვაზ. „კავკასი“-ს მეთაურის წერილის ავტორი. იგი და ბანი გორკისმეზგის სულ სხვა ბუნებისა დამაინაფიერე ყოფილან და მგონად ადვილად ვერ მოაზრებდებოდნენ ერთ-მანეთს. „მისის სიტყვათა“
„მდინარე წყენს მომხრე კიდევანა მოკიდებულ კავკასიის ყრუ, მითან ზეგამაღ ყველას გულთ გახდებულს თბილად და კეთილ-მოძველ სურნელისა სეგმს(?) ყველა იმედას, რწმუნისა, სიყვარულისა და სიხარულის გუნებაზე“.

მოდი და მოაზრებე ეს ორი ბატონი. ერთს იმედის ჰაერია ნახევიც არ შეჩერებია და მეორე ისეთი ოპტიმისტი, რომ ამ შუა ზამთარში გახდებულს თბილი და კეთილ-მოძველი ჰაერი ესაზრება და ისეთის დიდის იმედი და სიხარულით იღებენ გული, რომ ჰგონია, მთელი საქართველო და რუსეთი ჩემს იმედოვნებისა და სიხარულის თანამოხარეობა. იმედი, ბატონ გორკისმეზგის ფელეტონის რომ წყითახვად, დარწმუნებობა, რომ აქვე ჩემს ახლოს ყოფილი ისეთი ადამიანი, რომელიც ჩემსებთან არა ჰქვია რომს თურმეთა. ამათ დავაწებოთ თავი, დეე თითონვე მოიადგენენ ერთ მანეთში და ამა ჩვენ მესამე რუსულს გახსენს გადავავლოთ თვლით.

გაზ. „ნოვ. ოპოზურენი“-ს არც იმედს ეცხადებ და არც უიმედობას, არც წინ იხედება და არც უკან, არც

ფალეგონი

საუბარი მკითხველთან — კავკასიის ჯერ-ნალ-გაზეთები — პესისიძის და ოპტიმისტი, ანუ უიმედო და იმედიანი, — მესამე რუსული გაზეთი და მისი ქალი, — ნატურის თვისი ფსი და ძმე-მე-სის „აღიარებული ცოდვა“ — ქართლის ჯერნალს უნდაური ლაპარაკი ერთის კვირის მანძილზედ, — ვთქვით და არა ვთქვით. — „კვლის“ ნობათი ლაპარაკი-ლისათვის. — მოდივე მკითხველის წინაშე.

რაზედ გესაუბრო, ჩემო მკითხველო რომ მკითხველი? გონივრულად? მეორე გონივრულად ამ ორს კვირაშიც ისე მოგაგებნა თავი, რომ იმის სახელის გაგონებაც კი გეზარბოდეს. მაშ რითი დავიტეხო გული და სასმენელი, როდესაც გუშინ დაბადებულს ახალს წელს კანკარებში ჯერ არც კარგი ეტყობა, არც ავი და ჯერ ვერც ვაქვ და ვერც ვივადებ. ახალი წელიწადი ჯერ წარსულის წლის ანგარიშების ჩაბარებაში, სახალოდ არა სკალიან, ცხოვრებისათვის ჯერ თავისის მომარტანების ელ-ფერი არ დაუტყვია. გინატრო რამე? იმედების კოვსკის ავიგო ჰაერში? არც ერთი და არც ხორცო, მეტყვი. ნატურის დიდი მანია ფსი

ბევლთ ერთსა და იმევედროს ჰოცუნდა და არაც; რაგორც აქამომდე.

იმ გარემოებაში, რომ რესპუბლიკის პრეზიდენტად ამირჩეულ იქნა ფელიქს ფორი, ცხადად გამოიხატა, რომ საფრანგეთის საქმეთა ვაგამებელი — პარლამენტს და სენატს — სულ არ ჰქონდათ იმის წინააღმდეგად ვადამისაგან დაეხსნათ საფრანგეთის მმართველობა და ერთს რასმე გარკვეულს გზას სდგომადენ, ან სულ ბურჟუაზიისაგან ვადასუფიერებ, ან ეკონომიურ ცვლილებათა მომხრეებისაგან. სამს შესაძლებელ საფრანგულად ენერჯიკანდიალთა შორის ერთი იყო კანდე რუსთა, მეორე ფელიქს ფორი და მესამე ბრისსონი. ვადდე რუსთა გუდითადი მიამწინააღმდეგებდნენ, მაშინდა მე, მის ბურჟუაზულ პოლიტიკისა და ცნობილია კონსერვატივობად რეაქციონულ ფერისა. ბრისსონი რადიკალი და გუდითადი მიამწინააღმდეგებდნენ გვარ ცვლილებისა და ფელიქს ფორი, რომელიც უომიონი კაცი, ამით შუა არის, არც ფელიქს, არც ჩლივი, არც ჰოა და არც არა. რადგანაც ბურთი და მოედანი ამ შემთხვევაში ფელიქს ფორის დარჩა, კაცს, რომელიც არც ვამაოდ წინ სვალს უქადის საფრანგეთს, რომელიც, მაგალითობს ბრისსონი, არც ძალიან უკან დასხვას, რადგანაც ვადდე რუსთა, ცხადია, აქაც იგივე წაჯემ-სუჯემობა გამოიჩინა პარლამენტსა და სენატს, რასაც აქამდე იჩენდა. ფელიქს ფორი სწორედ იმისთანა კაცია, როგორის გუნებისაც ვადეს პარლამენტსა და სენატსა საფრანგეთში. ამავთუ ნათქვამი: ყოველი მწვავენი მწვაგასა ჰქობა.

რადგანაც სენატებუ მიზეზთა გამო საფრანგეთის შინაურ საქმე-

„წინა ამ სიტყვაში, „წინების კრება თუ, თორემ თავი რად მოუყრები? მეოთხელის თვალს, რა ვქუდად გამოგვუგა, ან რა მიმართულა ჰქონდა (პ. 3-ე თქვენი პირი წილი!) ჩვენ ურჩინას ამ ორი წლის განმავლობაში“). შესაძლებელია ჩვენი აზრი წარსულ წლებში სკამით (დ) დასაბუთებელი არ იყოს, ან შეიძლება სხვას ვერ ვაგებებთ, ის, რაც ჰქონდა ნათლად (დ) გვერდს თვალწინ წარმოადგინო და რაც იყო ჩვენი გულის წილი“...

ესა შეუწონათ და შეუტოლოთ ეს სიტყვები ეპოლოგის ნათქვამს და ვამოვი... რა გამოვიყო? იკითხავთ. ის რომელი და ამ ფოლუსტაკი. რა, ვაგონილა? იქ ამომბოდნენ, სულ ჰქონდა ვეფათი, რაც ვეფათი, და ასე ვასინჯეთ, ავღილ ვასაგები ლიტერატურული ენა-კი შემოვიღებომა. და თურქული ის ავღილ ვასაგები ისე ძნელად ვასაგები ყოვლოა, რომ თურქული სივისი, ეხლა გიტყვი, რაც ამ ორის წლის განმავლობაში გვერდად ვამოვეყვით. კვირებით ერთი: მაშ ამ ორის წლის განმავლობაში რაღას ამბობდით თქვენის ავღილ ვასაგების ლიტერატურული ენითა? ან იქნება სხვას ვაგებებთ ის, რაც ჩვენ ნათლად ვეცინად წარმოადგინოთ. არა, ბავიონობა, რომელ ნათლად არა გქონათ წარმოადგინოთ, თორემ ნათ-

*) ეს წერილი დამთავრებული არ იყო და ამიტომ შემდეგ დავბრუნებდით იმის, რა გამოარკვეა გ. წერეთლის წერილი ავღ.

თა გარემოება ნებას არ იძლევა ერთი გარკვეული პოლიტიკა იქონიას საფრანგეთის მმართველობაში, ერთს რომელსავე გზას დაავდეს, ერთი განსაზღვრული მიუდგენი, ამორჩილის საშუალებად, ამიტომაც ვადდე ჩნდის ახალის სამინისტროს შედგენა ახალის პრეზიდენტისათვის. ვაზიმირ პრევი სულ იმას სვდებოდნენ, რომ რადიკალებისაგან ერთი ფეხიც არ ვადდე და უნდადა ეს დასი მხვარაში რომელიც ვაგებოდა. ამავთუ მოისხლება მან ფეხი, ამავთუ წაიბარძება თვით მისმა სამინისტრომ. ახალმა პრეზიდენტმა ფელიქს ფორმა მიითმდა ვაწარმოდა ხელი რადიკალებს და მის წვერი დეონ ბურჟუაზიისა და სხვთაგან სამინისტრო შეადგინე შენის მეთაურობითა. დეონ ბურჟუაზი ამის შესუსნათვის ვადა სთავაზო.

დეონს ვადდე მით ვიცით, რომ დეონ ბურჟუაზი გამოუცხადა ახალს პრეზიდენტს, ან შემოძლინ და უარს ვამბობო. ესეც იმისი ნიშანია, რომ ესლინდელი ედემონტები პარლამენტისა არ წარმოადგენს შემოედგენობას, რომ რამოდენადმე ერთი გვარი სამინისტრო შეედგინს დეონ ბურჟუაზის ერთის გამორკვეული პარტიკისა. ამგვარა წინდახედული კაცი არ ჩინამდა თავს ამისთანა სამინისტროში, რომელიც სხვა არა დარჩინა-რა, რომ არ-წყადე შუა დგომასა და წაჯემ-სუჯემობაში სახელი და თავი ვაიფუჯოს.

ჩვენის ფიქრი, ახალი პრეზიდენტი რესპუბლიკისა იძლეფებულუნდა იქნება ან პარლამენტს და ითხოვოს, ახალი პარტიკები მის დეპუტატებისა დანაშნისა და ამ გზით დაეითნოს საფრანგეთის ერს, ან იმისთანა საშუალო კაცნი მიიწვიოს სამინისტროში, რომელ-

და რომ გქონდათ, სხვასაც ავღილ ვაგებებდით, მეტადრე თქვენის ავღილ ვასაგების ლიტერატურის ენით თუ არა, ორის წლის ნათქვამის განმეორება რაღა! რად და ვადდე ვოლტერის სიტყვები: „შემეცინებო აზრი მთელს თავისი სფეროს ჰქონდას, როცა ცუდად ვამოთქმულია, და თუ განმეორებულა, ხომ თავს მოავაწყენს ხოლმე“...

მართლაც-და, ავღილ ვასაგები ლიტერატურული ენა კი რომ შექმნა „კვალმა“, ეს ექვს ვაგეშე. ამას ვარდა, ეს ავღილ ვასაგები ენა დიდალ თავზიანი და ზრდილობიანიც არის. საბუთი გენემეთ? ათასიც თქვენის ჰირის სანა-ცველო იყოს, მაგრამ ერთიც კმარა. ამ წლისავე პირველ ნომერში დაბეჭდილია „კვალმა“ ნათლად. თურქული სახალწლო ლექსების უძენის თავისი მკითხველებს, აი, სხვათა შორის, ლამაზს ქელს რითი მიუნობათა „კვალმა“.

„უღავები ხეხინებდნენ, ვაკეცაღ დაიხებნო. სუველა შენ ვინაწლოს, ქალა წარბებ-კიხინაო...“ რითმა მშვენიერია: „დაიკვირნაო“ და „კრიხინაო“, მუსიკაც და ცულოა, მაგრამ უღაყო, ქაკი და იქვე ლამაზი ქალი-კი უფრო უცხო და ლამაზია-ნია. როგორ მოეწონათ, რკვირ-მს-მკითხველი ქალწო? ვანი რკვირ-მს-მკითხველი ავღილ-ვასაგები ენა შეუქმნა

თავანაც არც ჰოას იმედი იქმნება, არც არასი და რომელიც ვადდე-გრძელობასც ვადდე იქმნება და-სათვალედი. თუ ამ უკანასკნელს გზას დაავდეს ახალი პრეზიდენტი, ან ნებით, ან უნებურად, საუჭვარა, რომ საფრანგეთის ერმა დიდხანს ითმინოს ამისთანა აბეჭე.

ახალი ამბავი

„* ვადგენებთ ჩვენს მეთხველებს, რომ დღეს, სამაბთს, 17 იანვარს სახელმწიფო თეატრში რუსული სოპერო დასის მიერ ვანზარბულ ქართულს დედათა სასწავლებლის ფონდის ვასაძიორეზოლად წარმოდგენილი იქნება „სამსონ და დალილა“, სენსენისა მ მოქმედებითი და 4 სურათიანი ოპერა. მონაწილეობას ოპერის საუკეთესო არტისტები იღებენ. ვადგინ, რომ დღეს სასარგებლოდც ეს წარმოდგენა იმართება და მისი დიდი მნიშვნელობა იხე ნათლად ადა ამჟამად, რომ არა ვგვონია ტურიისის ქართველ-სა სოზოვადობამ თანაგრძნობა არ აღმოუჩინოს. დიდი სირცხვილი იქნება ჩვენთვის, ამ წარმოდგენის ნაყოფად დასწროს ხალხი და თავისი წყლილი დაიშროს იმ საქმისათვის, რომელსაც მეტეორი მოგვივა ვსთქვათ, რომ მთელის ჩვენის ერის კეთილ-დღეობა დამოკიდებული იმედს უნდა ვიქონიოთ, რომ ეს ასე არ მოხდება და ქართველობა საქმიანად დამტკიცებს თავისი თანაგრძნობის იმ საქმის მიმართ, რომლის თანაუგრძნობლობა ყოველად შეუძლებელია.

„* 14 იანვარს, წმ. ნინოობას, სინის საკათედრო ტაძარში მწიროვლენი იყვნენ — ეპისკოპოსნი: გო-

აკვალ-ს. კიდეც ვენებთ მაგალითი? წაიკითხეთ „კვალს“ ნათლად და ავღილ ვადგინებთ ამისთანადაც და ავღილ უარესსაც. ტალახში ჰქონდას კამეჩი“, „ნახირია“ და სხვა ბასილი-უკანასკნელი და ამ წლის პირველი ნომერში, მაგრამ ვერც კვალ ვეზო-ვინთ და ვერც აზრი ვამოვიგებოვით. მეთხველმა განსაჯოს, ამისი მიზეზი ჩვენი მიუხედავლობა და უკვირობა, თუ „კვალი“-ს სიტყვათა ბუნ-დავანობა და ზერ-ქვერეობა. შე-დადებო-კი, ეს ვაზ. „ტიფ. ლისტ.“

საც ავღილად ამოუდგება-მზარში და თითქმის მომწიფებულსა კიდეც: თავისც იქნება, ვენდრუჟას იქმნეს და თავსაც იკატუნებს კიდეც, მე რა, მე არა ვაფერო.

„* კვალი“-ს ეპილოგიდან *) და-ვიწყეთ. ამ ეპილოგში ვაზეთი დი-დალ ზარითა და ზეითი ახლებს: „დღი ბძილა და მწუნებოდა გამო-იარა მან („კვალმა“) ამ ორი წლის განმავლობაში... გამოიჩინა ნათლად და უფროსი ძილი ვანებებულს ჩვენს ძველს თაობას... დასაწყისშივე გამოარკვეა ახალი მიზნობა (მე?) და გამოთქვა ყოველ სა-ზოგადო საქმეში თავისებური შეხედულება, ასე ვამრეგეთ (და!) კარად ვასინჯეთ და ვაიოცეთ! ავღილ ვასაგები ლიტერატურული ენა-კი შემოიღო... „კვალმა“ ვაიტანა თავი, მოიპოვა საზოგადოების თანაგრძნობა... შეიძინა ჩვენი თანამედროვე ახალგაზრდობა და ახალი მოზარდი თაობის თანაგრძნობა...“

*) იხ. „კვალი“, № 52, 94 წ.

რისა ავღილსანდრე და ავღილსონისა ბესსარიონი მრავლის სახელმწიფო-სათურო. ტაძარი მოციციკოვი გავ-ქედილი იყო და მრავალი ხალხი ვა-ვრთ ვალავანში და ჩამოსავლს კი-ბებუდელი ი ვა. წირავებულ ვალობად მკითხველი ხორა სასულიერო სემი-ნარისა და სთავად-ახნაურო სკო-ლის მოწაფენი ბნ ჩხიკვიძის ლოტ-ბარობით. მწვენიერად და სისამო-ნოდ ვალობდნენ სთავად-ახნაურო სკოლის მოწაფენი, რის ვამოც მოცი-ციკოვი დიდალ კმაყოფილი იყვნენ. რაც შეეხება სემინარის ქართულს ხოროს, უნდა ვსთქვათ, რომ ვალობა უკეთესი ვაგვგონია სხვა დროს ამავე სემინარიელთაგან, თუქცა ამ დღეს უკეთესად უნდა ვგლობანო, რადგანაც თვით მ. ვ. კარბელაშვი-ლი, მასწავლებელი ქართულს ვალობას, პლოტბარობდა ხოროს. წირ-ავებულ სიტყვა წარმოსთქვა მისმა უსა-მედელოესობამ ავღილსონის ეპისკო-პოსმა ბესარიონმა, რომელითაც მოციციკოვი ვანუშარტა ქართველთა ვანმანათლებელის წმ. ნინოს ცხოვ-რება და აღნიშნა როგორ მისილს ქართველთა ქრისტიანობა. წირვის შემდეგ ვარდავლი იქნა წმ. ნინოს სადიდებელი პარაკლისი.

„* გუშინ ქართულ თეატრში დი-ნიშნული იყო „მუსიკა და ნებიერი“, მაგრამ, სამწუხაროდ, ქან ბ. ავღილი-შეილისი მოულოდნელად ავად ვა-და და მმართველი ამანავობა იქუ-ლებული იყო სხვა პიესები დედება სათანადოდ. თუქცა ქანი ავღილი-შეილისი ავადმყოფობა 12 საათზედ ვაი-გეს, კვირა დღესვე, მაგრამ არტის-ტებს მინც საქმაოდ ვინდად მოეშ-ზალებინათ „პირია მონასტერი“ და თანამ ბატონიშეილისს მეთოხე მო-ქმედება, პირველი პიესა მზიარულ-დაც ვაატარეს.

„* ამას წინად მოხსენებულნი

აღახვენი, მკითხველნო, სასმენე-ლინი თქვენი და ისინეთ: ძველის თა-ობისათვის ძილი დავუფრთხია, ახალი მიზნობა ვამოუკვეყნოთ, თავისე-ბური შეხედულობა ვამოუქვამს (ოღინდაც, ლაშა რომ „კვალ“-დგან ვამოიყვანა, თავისებური შეხედუ-ლება, მა რა ვადანა...), და, ასე ვაშინ-ჯეთი! ავღილ ვასაგები ლიტერატუ-რული ენა-კი შემოიღო... ამ შრომი-სათვის ათავი ვაუტინა ღთანამედრო-ვე ახალგაზრდობის (ეცუბოა, არა თა-ნამედროვე ახალგაზრდობაცა ყოფილა!) და ახალი მოზარდი თაობის (ნეტა ძველი მოზარდი თაობა რომელი-ღაა!) თანაგრძნობა მოუპოვებია. მთელს ამ „კვალი“-ს ტირიდაში ყოველი სიტყვა სწორედ ენა ასაღე-ბად, წყალ-წასაღებად ხელისხელი საავგამანებელი მოხსენილია. ამა შე-უღარეთ ციფ. ლისტ.-ის თავისი-სავე თავის გუნდრუჟის მქმეველს წე-რილის და ასე ვგვგონებთ, ეს ორი წერილი ერთის კაცის კალმის ნა-მოქმედარია, ისე სხვათა ორივე ერთი გვარის თავ-მოწიფებითა და კვებნა-ქაილით, ან კიდეც ორნი არიან, ერთად მოღინდ და ერთს ჰანგზედ ხმა-მწყობრად მომოდერინაო.

ეს ყველა ვაკევი, მაგრამ ამა „კვალს“ კვალში სტილით და თავის თავს თითონვე დაეანახებთ, რაკი უხვად დაქმულ გუნდრუჟის ნილი და ბუ-

გვერდა, რომ უწმიდისის სინოდის წინაშე შეამდგომილონენ, რათა კავ-ასიაში მართლ-მადიდებელ ქრისტიანობის აღმადგენელ საზოგადოების სასწავლებელი მასწავლებლებს ჰენ-სია დაენიშნოთ და ან დროებით დაბმარება აღმოეჩინათ. რო-გორც „გარედაინი“ იუწყება, ეს შემადგომლობა უწმიდისის სინოდს და მთელი უწმიდისის სინოდს და მალე იქმნება დამტკიცებულია.

„* სასანიტარო სამყურწლო ინ-სპექტორის თანამდებობის აღმასრუ-ლებელი გ. ნ. სტეფანოვი უცხადებს ქალაქის ყველა მკურნალს, რომ ამავე სემინარიელთაგან, თუქცა ამ დღეს უკეთესად უნდა ვგლობანო, რადგანაც თვით მ. ვ. კარბელაშვი-ლი, მასწავლებელი ქართულს ვალობას, პლოტბარობდა ხოროს. წირ-ავებულ სიტყვა წარმოსთქვა მისმა უსა-მედელოესობამ ავღილსონის ეპისკო-პოსმა ბესარიონმა, რომელითაც მოციციკოვი ვანუშარტა ქართველთა ვანმანათლებელის წმ. ნინოს ცხოვ-რება და აღნიშნა როგორ მისილს ქართველთა ქრისტიანობა. წირვის შემდეგ ვარდავლი იქნა წმ. ნინოს სადიდებელი პარაკლისი.

„* ახალგაზდა მხატვარს ფირა-ლოეს სთავად-ახნაურო სასწავლებ-ლისათვის შეუწირავს თავისი პირვე-ლი მხატვრისა. სურათზედ ვამოხ-ტულია იესო ქრისტე, რომელიც ბა-ვშეებს ჰოლოცეს. სურათი ხელო-ვნურად არის დახატული. (პ. 3-ე მკ.)“

„* ჩვენ გვერენ: როგორც თქვე-ნის ვაზეთის მე-274 წმ. დგან სანს, იოანე პეტრიკოსი ლექსიონი და-კარგული უნდა იყოს, მაშინ რო-დესაც მე ჩემის თვალთ მინახავს ეს ლექსიონი სხვა ძველ ძვირფას წი-კის შორის უვანათლებელის თა-ვადის გრძილ და დიანის წყნის-საცემ ქუთაისს. ლექსიონი მშვენიერ-ის მხედრელობის ხელთ არის და წყ-რილი (თუ არ ვცდებო), კარგა მო-ზრდილი წიგნია და საბა სულხან ორბელიანის ლექსიონიდან დიდალ განსხვავებულია: იქ მთელი ფლოსო-ფია ყოველი სიტყვის გამო და არა მარტო სხვა სიტყვით ახსნა...“

„* ქუთაისისა და ქუთაისის გუბერ-

რუსი ვადამიწინდება. ასევე მოუვა ხოლმე ლამაზს, მაგრამ კოქლს ქალს. უცხოთან ცალის ფესს ვეწრედ სდებო, სცდილობს, არ დგანავით თავისი სიტყვები, და მართლაც, ისე უცხოლ დავაგავს, რომ ვკისიოვ-ნებით. ამა ადენეთ თვალ-ცუმი და ჰნახავთ, რომ უძველად საღმე ჩა-ქრატეს თქმოს და ჩაიკოქლებს.

ამ ეპილოგში „კვალმა“ რომ ვა-მოცხადა, მე ვარ და ჩმი „კვალი“ ყველას ვაგდებეთ თვლიო, მე შე-ქმენი, მე ვაგაქეთ, მე ვამოვი-კვიყო, ერთის კვირის შემდეგ, ამ წლის პირველს ნომერში, სულ სხვა კილოსა და ჰანგზედ დაიწყო-ლილია. აქ-კი ვერხანლის სულის შოთაბერიცა, წყურთალო „მეცხეა“... სეზურთავ-მოკატუნებითა და ხმა-და-ბადან გამოტანილი სიტყვები ბევრი შეეგებებათ, ჩვენ-კი, შეგვიდნეთ, აღარ შეგვიდლიან, ვოლტერისა არ იყოს, ჩვენც მოავაწყენია თვით „კვალ-ის“ ყოველ მხრივ სიმბინჯისა და სილუპირის აღნიშვნა (**).

იორა
*** ამ წერილმა ჩვენგან დამოუკიდებელ მიზეზთა გამო დაიგვიანა.

მწარმოებელი ჩემს მხარეზეა და თავი გამოადგინა... დღევანდელ დღე ალბა ვარ ეროსი რამდენიმე მისი თანამოაზრე და მათ შორის გამართებულ ხილად გარდავიქმენ. ამ აზრით მიგზავნავ რუსულთაგან, აზრების სხვა-დასხვაობის განსწავლად, ანუ, ეროსის ყველა წარმომადგენელთა (ა ვთხოვ, ყველამ ერთნაირი დახმარება აღმოაჩინონ საერთო კეთილდღეობის დასამყარებლად. ჩვენ მუდამ მხარისხარისხაობით ვივლით იმ გზაზე, რომელიც მამულის სიყვარულს, რუსულთა ერთგულებასა და ჩვენ გაქრებულთა, დახარულ თანამემამულეთა ზრუნვას შეგვაჩვენებს.

ასე-ემა სულელად, — თქვენ მამის უნდა გუფიქროთ, როგორ მასთანყოფილი თქვენს ქმარს. — მე მამის სრულყოფილი ვერას ვტყუარება.

— სტუესის მაცნა მამაკე ვიფარებო. ამავე, სთქვა გაჯარუებულა მამას.

დებემა

(რუსეთის დებემა საავტორტოსთან)

14 იანვარი

პატიმარბანი. უმღლესი პატიმარი ახელმწიფებრივად ვერუნავთ. რაზეთა ერთადე ქვეშეგანმთავის, რომელთაც თვისი ნიჭი და შრომა შეუწირავთ ჩვენსა და მამულის სამსახურსათვის მეცნიერებისა, სიტყვიერებისა და ეურნალ-განათლების სარბიელზედ, — სამართლიანად ვსკანით, ყოველ წლადე გადამდებულ იქნას სახელმწიფო ხაზინიდან ფულად შესაყვარი, რომელიც უნდა მოხმობილდეს გაქრებულ სწავლულთ, ლიტერატორთა და პუბლიცისტთა, და აგრეთვე იმთს ქერიებსა და იბლებსა და ამ ნების ჩვენსა აღსრულებას და ვაკისრებულ რუსეთის იმპერიის უპირველეს სწავლულთა წოდების, საიმპერატორო სამეცნიერო აკადემიას; მტკიცედ მოიმევენ ვართ, რომ ასეთი დახმარება აწ ამ აზრითვე არსებულ კერძო დაწესებულებათა თანხიდან გაწეულ შემწეობას გარდა, შემოსენებულთ უფრო მეტად გამხმრებულად უმცდების მისცემს უფრო მეტი გულ-მოდინებობით მოაწოდონთ თავისი ძალა და ღონე მეცნიერებასა და სამშობლო ლიტერატურის სამსახურს ჩვენის დიდად სიყვარულთა თვის სასახლელად და აღიღებულად. ამა აზრით ყოველი უმოწყალესად ვერძაძებთ: 1) რათა გაქრებულ სწავლულთ, ლიტერატორთა, პუბლიცისტთა, აგრეთვე იმთს ქერიებსა და იბლებს აღმოაჩინონ ხოლომე დროებით ფულად დახმარება, ხოლო იმით რომელთაც პენსია არ ეძლევათ, — სხვა წყაროთაგან, სიკვლილამდე პენსიაც დაენიშნეთ; — სახელმწიფო ხაზინიდან წლიურად 50 ათასი მ. გადაიღოს იმ პირობით, რომ ეს ფული იმ მიმდინარე წელს იმ გადადებულ თანხიდან იყოს გადებული, რომელიც ხარჯთაღრიცხვით მოულოდნელ ხარჯთათვის არის დანიშნული, ხოლო შემდეგ წლებში, კი საერთო განათლებულთა სამინისტროს ხარჯთაღრიცხვაში იქნას შეტანილი. 2) განხილვა და გარდაწყვეტა იმისი, ვისა აქვს უფლება ასეთის დახმარების მიღებისა და გამოყენება სახელმწიფო ხაზინიდან გადადებულთ ფულისა და აგრეთვე იმ კერძო შეწირულებისა, რომელიც საიმპერატორო სამეცნიერო აკადემიას მიუყვ, დაველოს ამავე აკადემიას და იმის პრეზიდენტს ნება მიეცეს ამ სავნების განხილვის დროს მოსწვიოს თავისი სურვილისამებრ ისეთი კაცი, რომელიც იმ საქმისათვის სასარგებლონი იქნებინან. 3) საერთო განათლებისა და ფინანსთა მინისტრებმა და სამეცნიერო აკადემიის პრეზიდენტმა ერთმანეთში მოარგებთ შემაქმონ და შემოაღონ: ა) მეორე მუხლში აღნიშნულ სავნების განხილვის დროს აკადემიისათვის სახელმ-

ძღვენილო წესები და ბ) დებულება იმთის განხილვის წეს-რიგისა. შინაგან საქმეთა მინისტრს და დიდგანა ვან, კურატორს, ლისტოტარს გამოცემა ორის თვით შეყენებულ იქნას.

ბელგრადი. მეფე პარისში წვიდა.

13 იანვარი

პატიმარბანი. შოთის რუსეთის ფქვილის მწარმოებელთა კრება და იწყო კრების თავმჯდომარის, ვაკრობისა და მრეწველობის დირექტორის სიტყვით, გადასცა რა მინისტრის ხელში, ყოველსკომ განმარტა მწიფუნელობა და დანიშნულთა კრების რუსეთის ფქვილის საქმის ჯგირფანდ წარმოებისათვის კრებამ უშუალოდ დესი მადლობა გამოუცხადა მინისტრს იმ მონაწილეობისათვის, რომელიც მან მიიღო ფქვილის მწარმოებელთა მრეწველობაში და კრების მოწვევისათვის ამ მრეწველობის შესახების სხვა-დასხვა საგნის გადასაწყვეტად. კრება გჯუფ გჯუფად დილა და სამი კომისია შეადგინა: სატენიკო, საეკონომია და საორგანიზაცია. რკინის გზის საქმეთა დებარტამენტთან შესდგა განსაკუთრებული კომისია, რომელშიც მონაწილეობას იღებენ სასოფლო მეურნეობის მწარმოებელნი და ფქვილის მწარმოებელნი. ამათ უნდა განიხილონ ფქვილის გადასახიდ-გაგდომასხილ ფასები, გარდაწყვეტილია 1898 წლამდის ფინანსიდის სატენიკო საზღვაო გადასახილ თანდათან შეუთანასწორონ საერთო იმპერიისას.

პარისი. ფორმის სამინისტროს შედგენა რიბოს მიხედვით.

ათინა. პარლამენტის კრებები ორის კვირით შესწყვეტეს. განზრახვა აქვთ პარლამენტს დაითხოვონ და მარტში ახალი არჩევნები დანიშნონ.

15 იანვარი

პატიმარბანი. გუშინ სალონო, მეორის კოფის გამო, რომელსაც ზედ დებემა ფულტეების ანთება, გარდაიქვალა გარეშე საქმეთა მინისტრი ნიკოლოზ კარლის ძე ვირსი. შიელი ეურნალ-განათლება აღტყებით მიეგება ხელმწიფის ღიღს მოწყვლებასა და 15 იანვარს დღეს, როდესაც უმღლესს ბრძანებას ხელი მოაწერეს, — თანამდროვე მწერლობამ პარყინადეულ დღესასწაულად უნდა ჩასთავალოს. უმღლესად ნაბრძანებია, სახელმწიფო ხაზინიდან 700,000 მანეთი გადაიღოს საწვავლო სასწავლებლებსა და სასოფლოდ უწყშიდების სინონის უწყების ქვეშე მოყოს სასწავლებელთა დასახმარებლად.

პარისი. სამინისტრო შესდგა. რიბო — მინისტრთა საქმის თავმჯდომარე და ფინანსთა მინისტრია, ტრარტი — სასჯულთა საქმეთა მინისტრი, ვანორო — გარეშე საქმეთა, ლევი — შინაგან საქმეთა, პუნკარე — საერთო განათლებისა, გენერალი ტენონი — სახმედრო, აღმირალი ვესნარი — ზღვათა, დიუპუ-დიუტეანი — საზოგადო საშემოთა, ლემონი — ვაკრობისა, ვალო — მიწათმოქმედებისა და ღობათა — ახალ-მწერის მინისტრი.

განსკალეხანი

პირველი კერძო სამკურნალო ექიმის ნავასარდანიასა (კვათიში, კარათვის ძეგლის პირდაპირ) ვადმყოფთ იღებენ ექიმის ყოველდღე, კვირა დღებს გარდა.

დილობით:

ბ. ა. ნავასარდანი, 11—12 საათი, ვისაც სჭირს სწულუბანი: სახმე-რუტეობა, ვენერიული და სიკლისი.

გ. მ. ჩაქოანა, 9—10 საათ. სწულუბანი: თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

დ. გ. რეგოვსკი, 10—11 საათი. ანულებანი: შინაგანი, ბავშვებისა და დედათა სქესისა.

ექმაძე ქადა ა. მ. ტურბოვაძე. 11—12 საათ. სწულუბანი: დედათა სქესისა.

ა. ფ. შპატსაევსკი. 12—1 საათ. სწულუბანი: ყურისა, ყელისა, სქვირის და გულ-მკერდისა.

ს. მ. კანაშკანაძე, 1—1/2 საათ. სწულუბანი: შინაგანი და ბავშვებისა.

სადამილობით:

ს. გ. გურგო, 6—7 საათ. სწულუბანი: სიფლისი, ვენერიული, შინაგანი და კანისა.

ბ. ა. ნავასარდანი, 7—7/2 საათამდის.

ს. გ. გურგო. გამოაკვდეს ქიმიურად და მიკროსკოპულიად შარსს, ნახველს, სისხლს, რქეს და სხვ. რჩევა-დარიგების და რეცეპტის დაწერის ფასი არაა; ფასი კანსილიუმის და ოპორტუნისათვის — მორიგებით, სამკურნალო საწოდო აქვს ავადმყოფთათვის.

მედიკალია სამკურნალო და მტკარა მდებარეობს ნავასარდანიანს (857—1468)

გამოყვად და ისუფუბს ზაქარია გრეტორევი, კავკასიის წიფის მალაზიაში მის მიერ გამოცემული არ. ქუთათელია

ბრამატიკა

ფესი ორი აბანი (3—5.—1)

ს. პეტერბურგსკი ტექნო-ქიმიკესკი ლაბორატორი

სამონი წვეთის კაპრიზი
სამონი ასეთია
სამონი იმყოფა
მეცნიერი სუნისა, მეტადე სასაიმეთიან-მხარებაში.

ПРОДАТЕЛЬ ВЕДЪ.
Г. СКАДЪ: С. П. А. Александр. пл. 9
МОСКВА, Никольская, 2, Шереметьева
ВАРШАВА, Новый Свѣтъ, 97

(18—16—2)

სოფლის მამული ქალბატონი მამულები. 1895 წ. დაბეჭდა და დაურეგლად ხელის-მოწყვრტებს

მოდამე

ანსკრას წიგნი მინაბა ვა. I ხის ბუქი, პოემა ვა-ფშეველის; II რაზო ბელნიერბა?; ზღაპარი დღენისსა, თორემ კონ. ნიკოლაძის; III პატარა რიბანი? მოთხრობა მატელდა სერაოსი, თან

განი; IV „აივგეა“, რომანი ვალტერ სკოტისა, თორე. (გაგრძობა); V „ცესლითა და მახილობა“, რომანი პერის სტეფენი, სა, თორე. გრ. — მოსის (გაგრძობა); V „სახლთა პოეზია და მისი სავადგაგობა და სასტეტყო მნიშვნელობა“ — III.—მ. კულ—მოსის; VII „ველოუტია სალორკო პოეზიის საფრთხეში მე-XIX საუკუნეში“ — III, IV.—კოტა ახაშობისა; VIII „რძე და მისი სხვა-დასხვა გვარად გამოყენება“ — I.—რძე, მისი თვისება, შედგენილება, წარმოშობა და გარემოებანი, რომელთაც იმის თვისებასა და შედგენილებას ზრამე გაულებს აქეთ.—პროფესორი ვ. პეტრია-შვილისა; IX „ბიბლიოგრაფია“ — M. Пахисий—Поселение гуриуль в Малороссии въ XVIII в.—Е. Такайивли—Сигель გრუზინკა გარა Vatragia IV (1827—1912). —წ. დიდი მოწვე, კავთის დღეობათა ქეთეობა. —K. H. Бѣхтѣвъ—Развѣденіе чайнаго куста на Кавказѣ; X „შინაური მიმობილე.—ქართული მწერლობა“ — „მწერლობის სპირთა მასალა.—ქართული კას სტემპევენული აკლია.—ჩვენის მწერლობის ამაგი.—სახოვადობამ მწერლობას გააქარა ზრადში.—ორი ტიპი გაზეთებისა.—ჩვენ პარტიული გაზეთები გვეჭრებება ებლა.—მათი ავი და კარგი.—ს. კარა ძილა-კი ახა, მეფერი პრეესის მწერლობას.—მოხმანდით, იბრძოდით! —5. ნიკოლაძის; XI „ჩემი დღიური.—საბალწლო“ კარგი ჩვეულება.—ნუ წვაბათყ.—როგორ მივიღო წარსული წილწილი.—ბანი გუფია და მისი კულტურა.—ჩვენი „მოღაწეობა“.—როთი აზრით თურქი ისინი შესაწინაა.—წინასწარმეტყველებანი ხალხის წილს გაბა.—ახალი ქარი და მისგან აღძრული იმედი მისაქველეთი.—ხანელისა XII „უცხოეთის მიმობილე.—წარსული წილწილი.—5. ნიკოლაძის. XIII განხმდე-ბანი.

წილწილი ფასი ეურნალის გაგზავნით 10 მანეთი.

წილწილი ფასის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილ: პირველი 4 მან., 1 აპრილამდე 3 მან., და 1 სექტემბრამდე 3 მან.

წარსული 1894 წლის „მოამბე“ პირის 10 მანეთი გაგზავნით.

ცხოვრება

დილისა მოწამისა ბუნველიმინისა

თარგმნილი მ. შარამის მაერ, გამოცემა ა. ჩაქოანას ფასი ერთი შაური

ისიყდება ტელისის ქუთათისა და ოხრე-გუთის წიგნის მალაზიაში და შარამისა და ახანს, სტამაბში.

სწერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მალაზიაში ისიყდება შედეგე წიგნებისა: 95წ. კაბ.

ახალი ვარიანტი წმ. ნი-	
ნოს ცხოვრებისა	40
ბუნების კარი ყლითი	90
გოგებაშვილისა	50
გეომეტრია II მ. ყიფია-	1 50
ნისა	50
ვისარბანი	1 50
ახსულ. რ. ერისთავისა I	1
ახსულ. რ. ერისთავისა II	4
კოკორი, ანუ ანანი და პირველი საკითხავი წიგნი, სახლობაში სახმარებელი, ი. გოგებაშვილისა	10
კრილოვის არაკები, თორე. აკასისა	30
იგივე მწერების ყლითი	80
მოახრობანი ვაგა-ფშეველისი	30
შექსიბრის ღრამები ს. ყიფიანისა	2 0
პატარა მოამბე II დღ. მი-რანაშვილისა	10
რობინზონ კრუზო, თორე. ან. თუმანიშვილისა	30

გასართობი
— თქვენ გნებავთ, თქვენს ქმარს გეყარათ, მაგრამ მამაკე უნდა სიყვარულს, — მაზეხა ის გასჯავთ, რომ მტ-